

Заклучение.

Българската Народна Банка е държавно учръждение. Като така, тя се намира въ пълна зависимост отъ Министерството на Финанситѣ, а слѣдователно и отъ властващата партия.

Послѣдствията отъ такава организация на банката сж твърдѣ важни. Правителството въ лицето на Министра на Финанситѣ като не може да покрие разходите си изъ редовни бюджетни постъпления поради фиктивностъ въ съставлението на държавния бюджетъ, прибѣгва за услуги до банката; а послѣдната, учръдена съ държавни срѣдства и дарена отъ държавата съ привилегия да издава банкноти, е задѣждана да се отплаща съ контра-услуги. По такъв начинъ и безъ голѣми формалности българското правителство е теглило и продължава да тегли изъ каситѣ на банката огромни за нашитѣ условия суми, достигащи до 40—50 мил. лв.

За да удовлетвори нуждитѣ на държавного съкровище Б. Н. Банка прибѣгва или до съкращение на частно-търговския кредитъ при нея или до повишение нормата на банкнотната емисия. Прѣдимно о послѣдното срѣдство държи напоследѣкъ Б. Н. Банка.

Между това послѣдицитѣ отъ такава банкова политика не прѣдвѣщаватъ нищо добро. Наистина, Бълг. Н. Банка е авансирала и продължава да авансира подъ формата на специална текуща смѣтки голѣми капитали на търговско-индустриалното съсловие като указва по този начинъ неограничима услуга на българската търговия и индустрия; обаче не по-малко важно е да се запазятъ непожтнати интереситѣ на публиката, като държателъ на банковитѣ билети, интереситѣ на депозантитѣ (по текуща смѣтка и влогове) и най-сетнѣ собственитѣ интереси на Б. Н. Банка. Емитирането на банкноти вънъ отъ тѣхната естествена база (краткосрочниятъ търговски кредитъ), когато то е съпроводено съ неблагоприятенъ търговски балансъ (по-голѣмъ вносъ срѣщу по-малкъ износъ), влошава монетната система на държавата и съ това причинява тежки загуби за мѣстната търговия; когато пъкъ то е съпроводено съ политически сътрѣсения, каквито кратката история на Б. Н. Б. още не познава, чръзмѣрната емисия на банкноти става сжdboносна за учръждението. И наистина, срѣщу пасивъ отъ 136.₅ мил. лв. на 31 декемврий 1908 г., състоящъ отъ 32 мил. лв. непокрити банкноти, 60.₅ мил. лв. въ текуща смѣтка и 44 мил. лв. влогове, Б. Н. Банка държи единъ чистъ търговски портфейлъ (сконтирани 3-мѣсечни полици) въ размѣръ едва на 15.₈ мил. лв. и цѣнни книги за 11.₁ мил. лв. Не е ли това цѣла ирония съ банковото дѣло?

Ние не говоримъ за неджзитѣ на държавната банка отъ по-дребно естество, подробно изтъкнати въ доклада на анкатната комисия отъ 1884 г. и каквито би изтъкнала всѣка анкетна комисия днесъ и то въ много по-голѣми размѣри; за дребниятъ формализъмъ на държавната отчетностъ прѣнесенъ въ Народната Банка, като създава отъ нея тежкъ бюрократически апаратъ и пр.